

ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองแนวปะการัง¹

อนิชิรา สีสม²

จากการศึกษากฎหมายในการคุ้มครองแนวปะการัง การอนุรักษ์และคุ้มครองแนวปะการัง จำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง ทั้งมาตรการทางกฎหมายที่ต้องมีสภาพบังคับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ในการใช้อำนาจ และเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านการนำมาใช้ประโยชน์และการสงวนรักษา ทรัพยากรธรรมชาติประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ มากมาย ซึ่งในแต่ละเรื่องก็มีปัญหาที่ยุ่งยาก ซับซ้อน หลายปีที่ผ่านมาประเทศไทย และนานาประเทศประสบกับปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่รุนแรงเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ได้แก่ การเพิ่มจำนวนประชากรการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็ว การเร่งรัดพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม ตลอดจนการนำเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมนำมาใช้ในการผลิต ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์กลับอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม จนเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาในระยะต่อไป

ดังปรากฏเป็นที่ชัดเจนว่า ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่ใช้ประโยชน์อยู่ทุกวัน นับวันจะร่อยหรอและอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมลงไปเรื่อย ๆ รวมทั้งยังมีปัญหาข้อขัดแย้งในการใช้ประโยชน์อีกด้วย สำหรับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้น คือ ความเสื่อมโทรมของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเนื่องมาจากการใช้กันเกินขอบเขตและการใช้อย่างไม่เหมาะสม จนสภาพทางธรรมชาติไม่สามารถปรับตัวให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ แนวปะการังเกิดขึ้นจากการทับถมและรวมตัวกันของปะการัง และเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยของกลุ่มสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญต่อระบบนิเวศแตกต่างกันอยู่ร่วมกัน โดยอาศัยประโยชน์ร่วมกัน เช่น ปลาการ์ตูนและดอกไม้ทะเล เพราะปลาการ์ตูนใช้ดอกไม้ทะเลเป็นแหล่งหลบภัย และดอกไม้ทะเลก็ได้รับอาหารที่เหลือจากปลาการ์ตูน เป็นต้น

ปะการังมีการอยู่ร่วมกันกับสิ่งมีชีวิตอื่นได้หลากหลายรูปแบบ และแนวปะการังเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ทะเล เนื่องจากความสวยงามและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต น้ำที่ใสสะอาดและองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้บริเวณแนวปะการังกลายเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายในการคุ้มครองแนวปะการัง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สลิล สิริพิฑูร และรองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ สันตาสว่าง

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แนวปะการังเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศวิทยาทางทะเล ซึ่งนานาประเทศไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่า จากสถานการณ์ในปัจจุบัน แนวปะการังถูกทำลายเป็นอย่างมาก ทั้งเกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปรากฏการณ์ฟอกขาวของปะการัง และจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การท่องเที่ยวในแนวปะการัง การจับปลาแนวปะการัง รวมถึงขยะมูลฝอยที่ทิ้งลงทะเล ล้วนแล้วแต่เป็นการทำลายแนวปะการัง กิจกรรมการค้ำน้ำแบบค้ำน้ำลึก และแบบผิวน้ำ การทิ้งและการถอนสมอเรือในบริเวณแนวปะการัง การปล่อยน้ำเสียจากชุมชน และ โรงงานอุตสาหกรรม การก่อสร้างอาคารบริเวณชายหาด ซึ่งมีผลทำให้ตะกอนของดินไหลลงสู่ทะเล ทำให้น้ำทะเลขุ่น ซึ่งความขุ่นของน้ำจะทับถมลงเป็นตะกอน และตกทับไปในแนวปะการัง ซึ่งจะส่งผลให้แนวปะการังตาย การใช้เครื่องมือที่ผิดกฎหมาย ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อปะการัง

จากจำนวนของชนิดปลาทะเลไม่ต่ำกว่า 13,000 ชนิด พบว่าปริมาณ 4,000 ชนิดอาศัยอยู่ตามปะการังหรือแหล่งที่อยู่อาศัยบริเวณชายฝั่ง จำนวนชนิดปลาที่พบในเขตภูมิภาคย่อย ๆ ของโลกที่มีจำนวนแตกต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น บริเวณคาบสมุทร อินโด-มาเลย์ (ประกอบด้วย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและนิวกินี) กรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ทรัพยากรแนวปะการังถูกทำลาย มิได้มีเพียงเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น เพราะต่างประเทศ ทรัพยากรแนวปะการังก็ถูกทำลายด้วยเครื่องมือของมนุษย์ โดยการลักลอบค้ำน้ำเข้า โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ หรือเรียกสั้น ๆ คือ อนุสัญญาไซเตส มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เพื่อประโยชน์แห่งมวลมนุษยชาติ โดยสร้างเครือข่ายทั่วโลกควบคุมการค้าระหว่างประเทศ ทั้งสัตว์ป่า พืชป่า และผลิตภัณฑ์ แต่ไซเตสไม่ครอบคลุมการบริโภคหรือการค้าภายในประเทศสำหรับชนิดพันธุ์ท้องถิ่น (Native Species)

สำหรับประเทศไทยนั้น เมื่อได้เข้าภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์แล้ว ประเทศไทยได้ออกกฎหมาย เพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญานี้หลายฉบับ แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องบทกฎหมายที่ไม่ได้ครอบคลุมถึงทรัพยากรแนวปะการังทั้งหมด และบทลงโทษทางกฎหมายสำหรับผู้ลักลอบทำการค้า ทรัพยากรประเภทสัตว์ป่าคุ้มครองค่อนข้างน้อย ดังนั้นจากการศึกษาอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 สามารถจำแนกปัญหาได้ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาการกำหนดชนิดพันธุ์ทรัพยากรแนวปะการังตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ เมื่อพิจารณาตามอนุสัญญาดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามาตรา 2 ข้อ 2 ก. บัญชีแนบท้ายหมายเลข 2 ไม่มีสัตว์แนวปะการังชนิดอื่น ๆ จัดประเภทที่อยู่ในชนิดพันธุ์บัญชีที่ 2 ที่ควรจัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ซึ่งตามมาตรา 2 ข้อ 2 ก. มีใจความสำคัญคือ “ชนิดพันธุ์ที่ยังไม่ถึงขั้นสูญพันธุ์แต่มีโอกาที่จะสูญพันธุ์ได้” เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการกำหนดชนิดพันธุ์ของสัตว์

ป่าและพืชป่า ว่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ยังไม่ถึงขั้น สูญพันธุ์ แต่มีโอกาสที่จะสูญพันธุ์ ที่สามารถทำการค้าได้ แต่ต้องทำตามที่ถูกกฎหมายกำหนด เพราะเป็นการคุ้มครองชนิดพันธุ์นั้น ๆ

สำหรับประเทศไทยพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 4 อนุหนึ่ง และอนุสาม ทรัพยากรแนวปะการังจัดเป็นสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทรัพยากรแนวปะการังไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองทั้งหมด จึงทำให้สัตว์น้ำแนวปะการังหลายชนิด ไม่จัดอยู่ในประเภทสัตว์ป่าคุ้มครอง จึงทำให้ยังคงมีการลักลอบจับสัตว์น้ำชนิดดังกล่าวอยู่

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาการครอบครองผลิตภัณฑ์ที่ดัดแปลงมาจากสัตว์ป่าคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ตัวอย่างพันธุ์ตามบทนิยาม มาตรา 1 ข้อ ข. (2) มีหลักเกณฑ์ดังนี้ “ชนิดพันธุ์นั้นให้หมายถึง สิ้นส่วนใด ๆ ที่สามารถดูออกได้ว่ามาจากชนิดพันธุ์นั้น ๆ” ดังนั้นจึงมิได้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่ดัดแปลงมาจากสัตว์ป่าคุ้มครอง

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 19 เป็นกฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองปะการัง ดอกไม้ทะเล กัลปังหาหรือซากกัลปังหา ซึ่งตามมาตรา 19 ซากของสัตว์ป่า หมายถึง ร่างกายหรือส่วนของร่างของสัตว์ป่าที่ตายแล้วหรือเนื้อของสัตว์ป่า และหมายความรวมถึง เขา หนัง กระดูก ฟัน งา ขน ขน นอ ขน เกล็ด เล็บ กระดอง เปลือก หรือส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ป่าที่แยกออกจากร่างของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือตายแล้ว ถ้าการครอบครองซากสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีการดัดแปลงมาเป็นผลิตภัณฑ์ จะไม่มีความผิดตามกฎหมายข้อนี้ ดังนั้นจึงทำให้ในปัจจุบันยังคงมีกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้ ที่ชื่นชอบสินค้าที่ผลิตมาจากสัตว์ป่าคุ้มครอง อุดหนุนสินค้าประเภทนี้ เพราะไม่มีกฎหมายใดบัญญัติว่าเป็นความผิด

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาบทลงโทษผู้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองบทลงโทษของผู้กระทำความผิดการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ มาตรา 8 ได้มีหลักว่า “ประเทศภาคีต้องมีมาตรการที่เหมาะสมของบทลงโทษ สำหรับผู้กระทำความผิด” บทกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มิได้มีการกำหนดรูปแบบของบทบัญญัติ ว่ารัฐภาคีจะต้องมีบทลงโทษที่รุนแรงเพียงใด เพื่อให้การบัญญัติกฎหมายดังกล่าว มีประสิทธิภาพเพียงพอ ที่ทำให้บุคคลเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด ดังนั้นบทบัญญัติดังกล่าว ไม่มีความครอบคลุมเพียงพอที่จะกำหนดเป็นกฎเกณฑ์เพื่อให้รัฐภาคีได้ปฏิบัติ

การกำหนดอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเรื่องการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองจะถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 47 โดยกฎหมายได้มีการกำหนดโทษ คือ ผู้ที่กระทำหรือได้ทำการค้าโดยที่มิได้รับการอนุญาตจากราชการ คือ ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและมาตรา 48 ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ทำการค้าโดยการนำเข้า และส่งออกที่ฝ่าฝืนตามกฎหมาย ซึ่งผู้ฝ่าฝืนทำการนำเข้า ส่งออกสัตว์ป่าคุ้มครองหรือ พืชป่า ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จะเห็นได้ว่าโทษดังกล่าวอ่อนมาก ถ้าเทียบกับความสูญเสียที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองแนวปะการัง ผู้เขียนมีความเห็นและมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการกำหนดชนิดพันธุ์ทรัพยากรแนวปะการัง ตามมาตรา 2 ข้อ ก ของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาดังนี้

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ควรแก้ไขเป็นมาตรา 2 ข้อ 2. “บัญชีแนบท้ายหมายเลข 2 ให้รวมถึง

ก. “ชนิดพันธุ์ทั้งหลาย ซึ่งถึงแม้ว่าในขณะนี้ยังไม่น่าเกรงว่าจะสูญพันธุ์ แต่อาจจะสูญพันธุ์ได้ และให้หมายรวมถึงชนิดพันธุ์ที่อยู่ใกล้เคียง โดยมีความจำเป็น ชั้นพื้นฐานในการอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน เพื่อคุ้มครองชนิดพันธุ์เหล่านั้นมิให้มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์...”

ข้อเสนอดังกล่าว จะให้ความหมายรวมถึงสัตว์ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพากัน โดยธรรมชาติ ซึ่งจะครอบคลุมความหมายไปจนถึงทรัพยากรแนวปะการังทั้งหมด เพื่อให้มีความครอบคลุมไปถึงทรัพยากรแนวปะการังทั้งหมด และเพื่อป้องกันการลักลอบล่า ค้า ส่งออก นำเข้า ที่มีได้ทำตามระเบียบของอนุสัญญาฉบับนี้ เพราะทรัพยากรแนวปะการังชนิดอื่น ๆ เช่น ปลาสลิด ปลาโนรี ปลาผีเสื้อ ปลาสวยงาม ปลาการ์ตูน ปลานกแก้ว ก็มีความสำคัญกับระบบนิเวศในแนวปะการัง เช่นเดียวกับ ปะการัง ดอกไม้ทะเล และหอยมือเสือ ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองในชนิดพันธุ์แนบท้ายบัญชีที่ 2 เพื่อการดูแลรักษาทรัพยากรแนวปะการังได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าทรัพยากรแนวปะการังดังกล่าว เป็นสัตว์ป่าพืชป่าที่อยู่อาศัยแบบพึ่งพากัน จึงควรมีกฎหมายบัญญัติให้ทรัพยากรดังกล่าว อยู่ในชนิดพันธุ์บัญชีที่ 2 เพื่อจะได้รับการคุ้มครองที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นอนุสัญญาไซเตส ควรมีข้อกำหนดไว้โดยชัดเจนว่าทรัพยากรแนวปะการังทั้งหมดควรมีชื่ออยู่ในบัญชีแนบท้ายหมายเลข 2 เหมือนเช่น หอยมือเสือ กัลปังหา และปะการัง

2. ปัญหาการครอบครองผลิตภัณฑ์ที่ดัดแปลงมาจากสัตว์ป่าคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ มาตรา 1 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 19

บทนิยามมาตรา 1 ข้อ ข. (1) ควรแก้ไขเป็น “...สัตว์หรือพืชชนิดใด ๆ ไม่ว่าจะยังมีชีวิตอยู่หรือตายแล้ว และผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากสัตว์สงวนหรือสัตว์คุ้มครองนั้น ๆ”

(2) “...ชนิดพันธุ์ในบัญชีแนบท้ายหมายเลข 1 และ 2 ให้หมายความถึงชิ้นส่วนใด ๆ หรือที่แตกแขนงมาจากชนิดพันธุ์นั้น ๆ และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีการดัดแปลงหรือแปรรูปมาจากสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง”

จากตัวอย่างพันธุ์ตามบทนิยามมาตรา 1 ข้อ ข. ในอนุสัญญาไซเตส ที่ได้ให้ความหมายว่า ตัวอย่างพันธุ์ดังกล่าวให้รวมถึงชิ้นส่วน หรือซากของสัตว์ป่านั้นด้วย แต่หากมีการแปรรูปซากดังกล่าวจนไม่สามารถดูออก หรือจำแนกได้ว่ามาจากซากสัตว์ป่า จะไม่มีความผิดตามอนุสัญญานี้

ดังนั้นควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว ให้หมายรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากซากสัตว์ป่านั้นในทุก ๆ รูปแบบ เพื่อให้รัฐภาคีนำไปออกกฎ เป็นกฎหมายภายใน ในแต่ละประเทศ เพราะผู้เขียนเห็นว่า หากเพิ่มบทบัญญัติว่าเป็นความผิด ในเรื่องการครอบครองผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะด้วยกรณีใดทั้งสิ้น จะทำให้การลักลอบค้า การลักลอบนำเข้า ส่งออกทรัพยากรดังกล่าวลดลงไปด้วย ซึ่งหากไม่มีความต้องการทางท้องตลาดแล้ว ประการัง กัลปังหา หรือหอยมือเสือก็จะมีการลักลอบค้าและตัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์ลดลง และเมื่อทรัพยากรแนวปะการัง ได้มีความหมายครอบคลุมเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ก็จะทำให้ทรัพยากรดังกล่าวถูกควบคุมการค้าตามขั้นตอนที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดในมาตราที่ 4 เรื่องการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านนั่นเอง

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 19 ควรแก้ไขเป็น “ห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าชนิดนั้น และให้หมายความรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปหรือตัดแปลงมาจากสัตว์ป่าชนิดนั้น ๆ...”

ประเทศไทย ควรมีบทบัญญัติ ลงโทษผู้ที่ครอบครองผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากสัตว์ป่าคุ้มครอง มีความผิดไม่ต่างจากผู้ลักลอบค้า สัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ถูกแปรรูปจากสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว มีกฎหมายคุ้มครอง เพื่อลดการลักลอบค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง รวมถึงควรควรใช้วิทยาศาสตร์มาช่วยพิสูจน์ว่าการมีสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่าไว้ในครอบครองมิได้ช่วยเรื่องการป้องกันภัยอันตรายได้ และการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ตัดแปลงมาจากสัตว์ป่าคุ้มครองมิได้เป็นรสนิยมที่ดีที่สังคมควรเอาเป็นแบบอย่าง

3. ปัญหาบทลงโทษผู้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ มาตรา 8 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 47

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ มาตรา 8 ควรแก้ไขเป็น “...ประเทศภาคีต้องมีมาตรการที่เหมาะสม ในการห้ามทำการค้าสัตว์ป่า หรือพืชป่าตามอนุสัญญานฉบับนี้กำหนด โดยมาตราที่เหมาะสมดังกล่าว ต้องมีผลทำให้อัตราการลักลอบค้าสัตว์ป่าหรือพืชป่าลดลงไปอย่างเห็นได้ชัด ในแต่ละปี...”

ข้อ ก. “การกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ทำค้า หรือมีไว้ในครอบครองต้องมีความรุนแรงเพียงพอ...”

เพื่อให้ชัดเจนและมีกรอบการลงโทษที่ชัดเจนของผู้กระทำความผิดในเรื่องการค้าสัตว์ป่าหรือพืชป่า ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อให้บุคคลภายในประเทศของรัฐสมาชิกเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด หรือไม่ก็ความมีกรอบการลงโทษขั้นต่ำ เพื่อให้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้มากขึ้น

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 47 ควรแก้ไขเป็น “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 19 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง และมาตรา 23 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้นเพื่อให้บุคคลเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด จึงควรเพิ่มโทษบุคคลที่ลักลอบทำการค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง และมีความยับยั้งชั่งใจมากขึ้นก่อนจะกระทำความผิดข้อนี้ รวมถึงควรมีการการสร้างความจิตสำนึกของคนภายในประเทศให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรแนวปะการัง เหมือนเช่นว่าทรัพยากรแนวปะการังเป็นสมบัติของคนในชาติ ซึ่งควรจะต้องช่วยกันรักษาและดูแล เพราะถึงแม้ว่า หากกฎหมายจะออกให้ชัดเจน และครอบคลุม แต่หากคนในชาติไม่มีจิตสำนึก ก็เปล่าประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพยากรชายฝั่งทางทะเล. **สิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง** [Online], available URL: <https://dmcrth.dmcr.go.th/kohkra/detail/974/>, 2561 (พฤศจิกายน, 18).

สุรพล สุดารา, สุวดีกษณ์ นาทีกาญจนลาภ และ ธรณ์ ชำรงนาวาสวัสดิ์. **ปะการัง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

อนุวัฒน์ นทีวัฒนา และ พวงทอง อ่อนอุระ. **ประเทศไทยกับสนธิสัญญาพหุภาคีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดลอม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2548.

อุกกฤต สดภูมินทร์. **คู่มือปลาในแนวปะการัง ฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เว็ลด์ออฟเซ็ท, 2550.